

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри фінансів та
банківської справи

Протокол № 1 від “28” серпня 2018 р.

Зав. кафедри

_____ Н.О. Слободянюк

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
«ВАЛЮТНИЙ РИНОК»

(заочна форма навчання)

Кількість кредитів ECTS 4

Розробник: Юнацький М.О.,
доцент кафедри фінансів та
банківської справи, к.е.н.

2018 – 2019 навчальний рік

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	вибіркова дисципліна
Семестр (осінній / весняний)	весняний
Кількість кредитів	4
Загальна кількість годин	120
Кількість модулів	3
Лекції, годин	8
Практичні / семінарські, годин	4
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	108
Вид контролю	залік

2. Програма дисципліни

Ціль – формування у студентів системи теоретичних знань та практичних навичок роботи на валютному ринку.

Завдання: - засвоєння теоретичних засад функціонування валютного ринку; ознайомлення і вивчення основних проблем в області міжнародних розрахунків, з технологією проведення валютних операцій, аналізу валютного ринку, ефективного управління валютними ризиками, пошуку джерел фінансування

Предмет: економічні відносини з приводу організації та функціонування валютного ринку.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Становлення та організація світового валютного ринку

Тема 2. Валютна система як організаційно-правова форма реалізації відносин на валютному ринку

Тема 3. Валютний курс як атрибут валютного ринку. Поточні валютні операції

Тема 4. Основи організації міжнародних розрахунків

Тема 5. Роль кредиту в забезпеченні зовнішньої торгівлі, його види та зв'язок з умовами платежу

Тема 6. Банківська гарантія в міжнародних розрахунках

Тема 7. Валютна політика та валютне регулювання

Тема 8. Платіжний баланс та золотовалютні резерви в системі валютного регулювання

Тема 9. Ризики на валютному ринку та методи їх мінімізації

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	усього	у тому числі			
		лекц.	пр./сем.	лаб.	СРС
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1: Методологічні основи функціонування валютного ринку України та зміст операцій на валютному ринку					
Тема 1. Становлення та організація світового валютного ринку	19	2	2		15
Тема 2. Валютна система як організаційно-правова форма реалізації відносин на валютному ринку	19	2	2		15
Тема 3. Валютний курс як атрибут валютного ринку. Поточні валютні операції	14	2	2		10
Тема 4. Основи організації міжнародних розрахунків	15	2	3		10
Тема 5. Роль кредиту в забезпеченні зовнішньої торгівлі, його види та зв'язок з умовами платежу	15	2	3		10
Тема 6. Банківська гарантія в міжнародних розрахунках	13	1	2		10
Разом за змістовим модулем 2	95	11	14		70
Змістовий модуль 2: Механізм регулювання стійкості розвитку валютного ринку					
Тема 7. Валютна політика та валютне регулювання	8	2	3		3
Тема 8. Платіжний баланс та золотовалютні резерви в системі валютного регулювання	8	2	3		3
Тема 9. Ризики на валютному ринку та методи їх мінімізації	9	2	3		4
Разом за змістовим модулем 2	25	6	9		10
Усього годин	120	17	23		80

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема семінарського заняття	Кількість годин
1	Семінар запитань і відповідей Становлення та організація світового валютного ринку	1
2	Семінар - розгорнута бесіда Валютна система як організаційно-правова форма реалізації відносин на валютному ринку	1
3	Семінар з виконанням практичних задач Валютний курс як атрибут валютного ринку. Поточні валютні операції	2
4	Семінар - розгорнута бесіда Основи організації міжнародних розрахунків	
5	Семінар - розгорнута бесіда Роль кредит в забезпеченні зовнішньої торгівлі, його види та зв'язок з умовами платежу	
6	Семінар запитань і відповідей Банківська гарантія в міжнародних розрахунках	
7	Семінар - розгорнута бесіда Валютна політика та валютне регулювання	
8	Семінар запитань і відповідей Платіжний баланс та золотовалютні резерви в системі валютного регулювання	
9	Семінар - розгорнута бесіда Ризики на валютному ринку та методи їх мінімізації	
Всього		4

5. Індивідуальні завдання

Контрольна робота студента з дисципліни «Фінанси» містить два основних розділи:

- розкриття теоретичного питання;
- вирішення типових задач та обґрунтування розрахунків висновками відповідно до методичних рекомендацій з курсу.

Індивідуальне завдання виконується за варіантами, що погоджується лектором з групою.

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Назва модулю	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
<p>Змістовий модуль</p> <p>1. Методологічні основи функціонування валютного ринку України та зміст операцій на валютному ринку</p>	<p>70</p>	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Поняття валютного ринку. Світові фінансові потоки і механізми їх обслуговування. Принцип розподілу грошового капіталу у світовій економіці через валютні ринки залежно від очікуваного доходу та ризику.</p> <p>Функції валютного ринку: здійснення міжнародних розрахунків, регулювання валютних курсів, диверсифікація валютних резервів, страхування валютних ризиків, одержання прибутку учасниками валютного ринку, реалізація валютної політики держав і світового співтовариства.</p> <p>Особливі риси валютного ринку: альтернативність, свобода вибору, мотивація учасників, ризиковий характер, часткова регульованість.</p> <p>Суб'єкти валютного ринку. Продавці валюти, її покупці та посередники. Громадяни та суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності, комерційні банки, валютні біржі, брокерські контори, міжнародні фінансові організації, світові транснаціональні банки, а також центральні банки і державні скарбниці окремих держав.</p> <p>Активи валютного ринку: грошові знаки держав, міжнародні розрахункові одиниці, світові гроші, платіжні документи (чеки, векселі, акредитиви, пластикові картки тощо), фондові цінні папери (акції, облігації та ін.), монетарні метали.</p> <p>Операції валютного ринку: касові угоди (угоди з негайною поставкою) типу спот, термінові угоди форвардного типу та опціони. Особливості визначення валютних курсів у разі застосування окремих груп валютних операцій.</p> <p>Механізм ціноутворення на валютному ринку. Засоби міжнародних</p>	<p>Тестування</p>

		<p>розрахунків, технології та технічне оснащення валютного ринку. Структура валютного ринку: біржовий, позабіржовий, міжбанківський; первинний, вторинний; національні, регіональні та світовий. Центри світового валютного ринку. Сучасні тенденції розвитку валютного ринку.</p> <p>Джерело [1, 3,5,9]. 2. Самотестування.</p>	
<p>Змістовий модуль 2. Фінанси підприємств та міжнародні фінанси в ринковій економіці</p>	10	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для вивчення питань: Сутність і функції валютного курсу. Теорія паритету купівельної спроможності. Валютний курс як елемент кількісної теорії грошей. Види валютних курсів. Режими валютних курсів. Фактори, що впливають на валютні курси: валютний курс і платіжний баланс, ВВП та ВНП, грошова маса та інфляція, рівень облікових і процентних ставок, кон'юнктурні фактори тощо. Валютний курс і валютне котирування. Пряме і посереднє котирування, тверде і номінальне, повне. Курси засобів платежу в іноземній валюті. Сторони Bid і Offer у котируванні валютних курсів. Фактори, що впливають на розмір маржі при котируванні валютних курсів (сума угоди, статус контрагента, ліквідність та кон'юнктура ринку. Валютна позиція: відкрита та закрита, довга і коротка. Конвертованість національної валюти. Види валют за режимом конвертованості: конвертована, неконвертована, частково конвертована. Порядок відкриття та функціонування банківських рахунків в іноземній валюті. Міжбанківські кореспондентські відносини, їх типи, види рахунків, що функціонують при наявності кореспондентських відносин. Етапи створення кореспондентських відносин між банками. Система СВІФТ. Купівля банками іноземної валюти для міжнародних розрахунків.</p> <p>Джерела: [1,4-6, 11]</p>	Тестування, виконання індивідуального завдання

		2. Самотестування 3. Підготовка індивідуального завдання	
--	--	---	--

7. Результати навчання

1	Формування розуміння структури валютної системи та функціональних особливостей її складових
2	Розуміння форм зовнішньоекономічного фінансування, та вміння оцінити їх переваги та недоліки
3	Вивчення теорії валютних курсів та факторів, що впливають на них
4	Оволодіння технікою валютних операцій
5	Засвоєння необхідних знань при організації і проведенні міжнародних розрахунків
6	Засвоєння принципів діяльності міжнародних фінансових організацій та здатності аналізувати їх вплив на національні економіки
7	Здатність планувати, організовувати, мотивувати, оцінювати та підвищувати результативність колективної праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера, з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу.
8	Набуття гнучкості мислення, відкритого для застосування набутих економічних знань для вирішення стратегічних та поточних завдань розвитку валютного ринку
9	Володіння прийомами пошуку та використання наукової інформації, використання при цьому технічних засобів збору та обробки інформації, вміння працювати на персональному комп'ютері

8. Розподіл балів, які отримують студенти впродовж семестру

Поточне тестування та самостійна робота			Підсумковий тест (екзамен)	Сума в балах
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Індивідуальне завдання		100
45	45	10		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	

9. Методичне забезпечення

Електронний конспект лекцій, методичні вказівки з вивчення дисципліни, комплекти індивідуальних завдань, навчальна та наукова література, нормативні документи.

10. Рекомендована література

Основна

1. Юнацький М.О. / Банківські операції: Опорний конспект лекцій. ДонНУЕТ ім. М. Туган-Барановського, 2018. - 305 с.
2. Банківська система : підручник / [М.І. Крупка, Є.М. Андрущак, Н.Г. Пайтра та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. М.І. Крупки. - Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2013. - 556 с.
3. Литвин М.В. Посібник до вивчення дисципліни «Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції» / М.В. Литвин, Н.В. Стукало. - Д.: РВВ ДНУ, 2014. - 64 с.
4. Віднійчук-Вірван Л.А. Міжнародні розрахунки і валютні операції: .[навч. посіб.] / Л.А. Віднійчук-Вірван. - Л.: Магнолія, 2007. - 214 с.
5. Кривов'яз Т.В. Міжнародні кредитно-розрахункові операції в банках: [навч. посіб.] / Т.В. Кривов'яз, М.І. Сивульський. - К.: Унів. кн., 2009. - 327 с.
6. Боринець С.Я. Міжнародні валютно-фінансові відносини: [підручник] / С.Я. Боринець - К.: Т-во "Знання", 2008. - 582 с.
7. Боришкевич О.В., Краснова І.В., Білошапка В.С. Баріда Н.П., Макаренко О.І., 7. Краснов В.Г.. Валютне регулювання та контроль: [навч. посіб.] / О.В. Боришкевич (заг. ред.). — К: КНЕУ, 2008. — 400с.

Допоміжна

1. Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс]: Закон України № 2121 -III від 7 грудня 2000 р. - Режим доступу: [http:// www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua).
2. , Про Національний банк України [Електронний ресурс]: Закон України № ~ 679-XIV від 20.05.1999 р. - Режим доступу: [http:// www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua).
3. Господарський кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України №436- IV від 16.01.2003 р. - Режим доступу: [http:// www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua).
4. Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті [Електронний " ресурсі: Закон України - Режим доступу: [http:// www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua).
5. Про цінні папери та фондовий ринок [Електронний ресурс]: Закон України

- від 23.02.2006 р. №3480-IV. - Режим доступу: [http:// www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua).
6. Про фонд гарантування вкладів фізичних осіб [Електронний ресурс]: Закон України №2740-111 від 20.09.2001 р. - Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>. Про платіжні системи та переказ грошей в Україні [Електронний ресурс]:
  7. Закон України від 10.01.2002 р. № 2921-III. - Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.
  8. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України №435- IV від 16.01.2003 р. - Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.
  9. Про схвалення Методики розрахунку економічних нормативів регулювання діяльності банків в Україні [Електронний ресурс]: Постанова Правління НБУ №315 від 02.06.2009 р. - Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.
  10. Юнацький М.О. Бухгалтерський контроль: проблеми організації та звітність / М.О. Юнацький // Глобальні та національні проблеми економіки. Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського. – 2016. – Вип.10. – С. 124-136
  11. Юнацький М.О. Концептуальна основа формування облікової політики підприємства для цілей бухгалтерського обліку / М.О. Юнацький // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. – 2016. – Вип. 6/2016. – С. 159-163
  12. Юнацький М.О. Використання дискримінантного аналізу для оцінки ймовірності банкрутства підприємства (на прикладі ПАТ «ЦГЗК») / М.О. Юнацький // Східна Європа: економіка, бізнес та управління : [Електронний ресурс].– 2018. – Вип. 3 (14). – Режим доступу: <http://www.easterneurope-ebm.in.ua/index.php/13-2018-ukr>
  13. Юнацький М.О. Аналіз фінансового стану підприємства роздрібною торгівлі») / М.О. Юнацький // Інфраструктура ринку : [Електронний ресурс].– 2018. – Вип. 18. – Режим доступу: <http://www.market-infr.od.ua/uk/16-2018>
  14. Юнацький М.О. Огляд сучасних методів прогнозування фінансового стану підприємства / М.О. Юнацький // Ефективна економіка : [Електронний ресурс]. – 2018. – Вип. 4. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6232>
  15. Юнацький М.О. Огляд фінансових і не фінансових чинників впливу діяльності ТНК на економіку / М.О. Юнацький // Економіка та суспільство : [Електронний ресурс]. – 2018. – Вип. 15. – Режим доступу: <http://economyandsociety.in.ua/index.php/journal-14>
  16. Юнацький М.О. Облікова політика казначейства щодо виконання бюджету / М.О. Юнацький // Глобальні та національні проблеми економіки : [Електронний ресурс]. – 2018. – Вип. 23. – Режим доступу: <http://global-national.in.ua/issue-22-2018>

1. Офіційний сайт Державної казначейської служби України / Державна казначейська служба України. – Режим доступу : <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/index>
2. Податковий Кодекс України : Кодекс від 02.12.2010 № 2755-VI [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
3. Бюджетний Кодекс України : Кодекс від 08.07.2010 № 2456-VI [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
4. Офіційний сайт Державної служби статистики / Державна служба статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>
5. Офіційний сайт Міністерства фінансів України / Міністерство фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua>

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри

_____ Н.О. Слободянюк

КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН З ДИСЦИПЛІНИ

№	Назва змістового модулю	Кількість годин за видами занять та період вивчення дисципліни						Дата поточного контролю
		Лекції		Практичні		Самостійна робота		
		год.	дата	год.	дата	год.	дата	
1	Змістовий модуль 1. Методологічні основи функціонування валютного ринку України	4	Жовтень 2018 року	2	Жовтень 2018 року	30	Листопад 2018 року	01.11.2018 р.
2	Змістовий модуль 2. Сутність та види операцій на валютному ринку	4		2		40	Грудень 2018 року	01.12.2018 р.
3	Змістовий модуль 3. Механізм регулювання стійкості розвитку валютного ринку					38	Грудень 2018 року	11.12.2018 р.
3	Індивідуальне завдання							01.12.2018 р.